

Rozhovor o JUNIOR PILOT KLUBU – Jakub Krampera

Od letošního ledna převzalo Letecké muzeum Korea Merkur v Žatci garanci nad Junior Pilot Klubem od vsetínského Aeroteamu. Patronem klubu je letecké akrobatické eso Martin Šonka. O létání, práci s dětmi a plánech JPK si budu povídat s Jakubem Kramperou, členem spolku Letci Žatec a vedoucím projektu JPK.

Martina Horová

Jakube, nejdříve trochu o Tobě. Jak ses dostal k létání a k práci v JPK?

O letadla a létání jsem se začal zajímat už na prvním stupni základní školy. Otec se staršími bratry mne několikrát vzal na letecký den a také na letiště Macerka u Žatce, kam v té době chodil. Od začátku 6. třídy se pak, k tehdejšímu čtení dobrodružných knih našich i světových autorů, přidal ještě druhý zájem, a to stavba plastikových a dřevěných modelů letadel společně s kamarády a spolužáky, která mi na střední škole, mimo nových zájmů o slečny a pivo, vydržela v podstatě až do maturity.

Zhruba v polovině středoškolského studia mne otec odvezl na sportovní letiště na Rané u Loun a já už ve svých 17 letech věděl, že si na to musím a chci vydělat. Začal jsem se tedy učit v elementárním výcviku jak teoretické znalosti, potřebné pro výcvik a létání, tak také létání samotné na úžasném školním kluzáku L-13 Blaník, který znají snad všichni plachtaři a piloti, a to nejen v ČR, ale po celém světě. Na tento konkrétní typ, respektive řadu L-13 / L-23 asi nedám dopustit, ačkoli dnes byste v mém deníku letů našli určitě přes deset typů letadel, létaných na různých letištích v ČR, nejenom na Rané. V průběhu výcviku a života v aeroklubu a na letišti jsem si, nejenom já sám, osvojil samozřejmě také činnosti, předpisy a pravidla bezpečného létání a fungování při navijákovém a aerovlekovém provozu na letišti a stal se mj. řádným členem našeho aeroklubu. Abych pomohl do vzduchu přiměřeně levně nejenom sobě, ale také kolegům a dalším spolužákům, naučil jsem se větroně tahat do vzduchu pomocí československých navijáků řady Herkules, stal se postupně po určitém čase a splnění osnově výcviku nejenom sólistou na výcvikovém kluzáku a následně pilotem ze zájmu a pro zábavu, ale také třeba dispečerem AFIS, baličem sportovních záchranných padáků, pomocníkem na plachtařských závodech a také po určité době i účastníkem závodů v plachtění.

Ještě před maturitou, ale také po ní jsem chodil na brigády nejenom na letišti, ale také jinde, právě proto, abych si vydělal na letové hodiny nebo je co nejvíce zlevnil prací na letišti a pro letiště. Od roku 2005 jsem se začal opět učit pravidla a zásady, tentokrát mezinárodní dopravy a logistiky a pracovat v tomto oboru, který mne v podstatě provází dosavadním životem a živí, takže se mohu opět věnovat letectví, létání, letadlům a lidem od nich a kolem nich, ačkoliv jsem měl několikaletou, negativními

okolnostmi a zdravím vynucenou pauzu, kdy jsem se musel věnovat namísto rekreačnímu létání pouze rodině, zaměstnání v dopravě, logistice a obchodu na mezinárodním letišti v Praze – Ruzyni a ve Frankfurtu nad Mohanem. Ač je opět nyní, a samo o sobě bylo stále, moje zaměstnání v letectví velmi odpovědné, nezapomínám na „malá“ sportovní letiště v ČR, kde jsem kdysi dospěl, která jsem navštěvoval, účastnil se jejich provozů a samozřejmě nemohu zapomenout na známé, kamarády, přátele a osobnosti věnující se různým druhům a kategoriím létání a letectví u nás a ve světě.

Po bližším seznámení se s Františkem Blahoutem a ostatními přáteli, nejenom ze spolku Letci – Žatec, ale také z Českého svazu letectví, jsem byl požádán, abych se mimo ostatní leteckou činnost věnoval také výuce dětí a mládeže právě v rámci Junior Pilot Klubu.

Můžeš představit činnost JPK?

Junior Pilot Klub (dále jen JPK) je zájmové sdružení mladých, kteří mají zájem o obor letectví. Populární a soutěživou formou má za úkol seznámit členy a jejich rodiny s historií letectví včetně tradice československého letectví, principy létání, konstrukcí letadel a v neposlední řadě i jejich ovládáním. JPK je určen pro zájemce od 6 do 16 let věku, kteří se chtějí dozvědět nejen již zmiňovanou slavnou historií a tradice, ale také třeba poznat současnou podobu našeho letectví a jeho budoucnost. Určitě se setkají příběhy československých a světových konstruktérů a letců v celém 20. století, jejich osobnostmi, letadly, úspěchy a projekty, kterými se zapsali do historie. Poznají různé typy letadel jednotlivých zemí, nejen té naší, a také budou umět po čase tato letadla porovnat a zařadit správně do jejich období. Určitě se, s ohledem na věkovou kategorii člena JPK, dozví konkrétní informace o sportovním létání, dopravním letectví u nás i ve světě, základní informace o kosmonautice, o leteckých organizacích u nás a také něco málo důležitého o pravidlech a principech bezpečnosti v letištním a letovém provozu, aby se mohli, pokud jim jejich zájem a záliba vydrží, začít od 14 let učit a prožívat bezpečně své první zkušenosti z letu na některém sportovním letišti.

JPK je pochopitelně určen také pro modeláře, takže součástí je rovněž stavba modelů letadel ze stavebnic, ať už papírových, plastických nebo těch letuschopných a v neposlední řadě také vlastní návrhy letadel a možnost z vlastního návrhu zkusit postavit letuschopný model.

Jak se mohou mladí zájemci stát členy klubu?

Zcela jednoduše. K tomu, aby se človíček stal členem JPK stačí, když se do JPK přihlásí a to nejlépe rovnou s rodiči, starším sourozencem nebo např. s kamarádem. Získat členství v JPK je také možné tak, že jej dítě vyhraje např. ve školní soutěži nebo je obdrží třeba jako zajímavý a nevšední dárek k narozeninám, vánoční dárek a podobně. Přihlásit se mohou děti samy buď osobně, mailem, telefonicky nebo zasláním

přihlášky a fotografie poštou na adresu Leteckého muzea Korea – Merkur, ale nejlépe udělají, když o jejich přihlášení budou vědět rodiče či zákonní zástupci, kteří je určitě podpoří a budou u toho s nimi. Do přihlášky stačí vyplnit jméno, příjmení a věk dítěte, jména rodičů, jejich adresu a kontaktní telefon či mail.

Děti mohou získat klubové odznaky. Co pro to musí udělat a k čemu jsou potřebné?

Po přihlášení se, registraci a zaplacení vstupního poplatku 299 Kč obdrží každý člen mj. evidenční list, do kterého se zaznamenává splnění jednotlivých kritérií k získání nejprve stříbrného odznaku JUNIOR PILOT a následně zlatého odznaku JUNIOR PILOT. Mezi tato bodovaná kritéria patří např. návštěvy jednotlivých leteckých muzeí na území ČR, správné vyplnění testů z předmětu stavba letadel, aerodynamika, historie čs. a světového letectví, ale také stavba jednotlivých druhů modelů či písemná úvaha na téma proč se děti zajímají právě o letectví. Jakmile dítě dosáhne počtu 100 bodů a zašle nám vyplněný evidenční list, který mu potvrdí rodiče, získá stříbrný odznak. Pokud pokračuje v rámci JPK dále a splní další a těžší test z historie letectví, zvládne např. samostatný start, let po okruhu a přistání na leteckém simulátoru a má ve škole požadovaný prospěch, stane se držitelem zlatého pilotního odznaku, který mu nepředá osobně nikdo menší než akrobaté Martin Šonka nebo Petr Kopfstein, kteří oba patří ke špičkám světové letecké akrobacie a myslím, že ani jednoho nemusím představovat. Zajímavostí jistě je, že ke každému odznaku, ať už stříbrnému či zlatému, dostane jeho držitel také unikátní pamětní certifikát s vlastním jménem.

Jak vnímají JPK rodiče dětí? Zapojují se také do letecké přípravy svých ratolestí?

Doposud jsme se nesečkali s jedinou negativní reakcí nebo nezájmem ze strany rodičů. Jsme spíše svědky, kdy rodič či prarodič dítě přihlásí sám a následně se sám zajímá o splnění jednotlivých kritérií mnohdy více než dítě. Myslím, že v okamžiku, kdy se dospělí zapojí do plnění podmínek v JPK se svými dětmi a vytváří a upevňují se tak pouta a zážitky mezi dospělým a dítětem je to ta nejlepší možná cesta. Cesta nejen k získání znalostí a odznaků, ale především ke spokojenosti dětí i rodičů a samozřejmě i k větší spokojenosti rodiny jako celku. V tomto případě je mi pak osobně jedno, pokud si dítě časem vybere jiný zájem či činnost. Důležité je, aby mělo co nejpříznivější dětství a možnost rozvoje svých znalostí a vědomostí, právě s vědomím toho, že jej rodiče podporují a zajímají se o něj a že je zajímají jeho zájmy a dítě samotné.

Nemají tendenci jim tyto aktivity rozmlouvat? Přece jen, jde o riskantní koníček.

Pokud se bavíme o JPK nevidím jediný důvod, proč tento koníček považovat za riskantní. Dítě do 14 let věku létá nebo se učí létat na leteckém simulátoru. V nejlepším možném případě za přítomnosti fandících rodičů. Pokud se týká přípravy dospívajících dětí k tomu, že můžou, chtějí-li, začít skutečný elementární výcvik podle osnovy

s instruktory, ať už na větroni či o chvíli později na ultralehkém letadle, se pochopitelně člověk častěji setká s určitými obavami ze strany některých rodičů. Dost se řeší určité předsudky o tom, že létání je nebezpečné a také drahé. Jsem rád, že mi již v minulosti povedlo a také nyní daří přesvědčit takové oponenty fakty, že jízda po silnici osobním autem, je v dnešní době mnohem nebezpečnější. Pokud se dospívající člen mojí rodiny zamiluje do silniční motorky, budu trnout strachy a bude mi zle, ale létání je nádherná, fascinující, bezpečná a relaxační záležitost. Pokud se k němu přistupuje s určitým stupněm pokory a znalostí, létá člověk od mládí až do stáří a má na co vzpomínat a má co předávat dalším. Za 20 uplynulých sezón jsem si již tuto zkušenost, názor a vědomí opravdu mnohokrát potvrdil, a to i sám na sobě samém.

No a finance? Dám Ti příklad, že se nejedná o finančně příliš náročnou záležitost. Cena výcviku pro získání pilotního průkazu SPL či LAPL(S), tedy zkrátka na kluzák, na kterém se učí létat nejlépe, se v dnešní době pohybuje v rozmezí 25 až 35 tisíc korun. Výcviky zpravidla trvají 1,5-3 roky od seznamovacího letu až do pilotních zkoušek, takže když si to rozpočítáte, není to tolik. Náročné je to ze začátku hlavně na čas pilotního žáka. Aby získal potřebné návyky, měl by na letišti být minimálně 2 celé víkendy v měsíci, spíše více. Bohužel tím méně času tráví jinde, u rodiny a s rodinou. Na druhou stranu mají rodiče větší jistotu v tom, co a kde jejich ratolest dělá a že je také pod určitým dozorem starších a zkušenějších, a že nemarní svůj život jenom v nočních klubech, diskotékách, hernách atd. Velmi často pomáhají letní prázdniny a v nich probíhající soustředění základního výcviku, která Vašeho budoucího pilota či pilotku dokážou posunout docela výrazně vpřed. Jakmile se člověk stane pilotem a letadlo bezpečně uřídí za každé situace až do přistání, nemusí již trávit tolik času na letišti a lze se teoreticky věnovat i druhé zálibě či sportu, jenomže v tom okamžiku již zpravidla létání chytne člověka natolik, že tuto činnost jen nerad dobrovolně omezí, pokud nemusí.

Spolupracujete např. i se školami? Mohou se zapojit do vašich aktivit?

Spolupracujeme a upřímně jsme za to velice rádi. Jako příklady teď uvedu ZŠ v obci Lipenec na Lounsku a Gymnázium Žatec. Pevně věřím, že budeme s těmito konkrétními školami spolupracovat i nadále a že se kooperace rozroste i mezi ostatní vzdělávací instituce, nejen v Ústeckém kraji. Nevidím žádný velký problém, aby např. žáci nebo členové zájmových a modelářských kroužků z území celé ČR pouze zaslali přihlášky a poté vyplněné evidenční listy mailem k nám. Vždyť proč nezačít s návštěvami leteckých muzeí třeba na Moravě a skončit tak, že si nakonec přijedu s rodiči nebo vedoucím modelářského kroužku konečně do toho posledního Leteckého muzea Korea – Merkur, které ještě neznám a tady si vyzvednu rovnou stříbrný juniorský odznak?

Co děti při návštěvě muzea nejvíce zaujme a baví?

Na složitou otázku se složitě odpovídá. Myslím, že nejsem sám kdo vnímá, že pro

moderní generaci dětí a dospívajících je v našem muzeu pomyslným magnetem právě náš letecký simulátor s virtuální realitou, na kterém si děti, ale i dospělí, mohou zalétat s turistickou Cessnou, akrobatickou Extrou, dopravním Airbusem ale také třeba s výcvikovým proudovým L-39 Albatros nebo si vyzkoušet stíhací typy MiG-21 a MiG-29. Myslím že simulátor je natolik moderní a tak dobře zkalibrovaný, že se jednotlivé typy letadel velmi věrně podobají reálným strojům.

Velký zájem však nejen děti, ale mnohý dospělý, projeví, když si mohou sednout do kabiny skutečné stíhačky či školního letounu nebo si vyzkoušet, jak se sedí v katapultážním sedadle. Co mne osobně těší asi ze všeho nejvíc je, když se mezi dětmi najdou taková, kterým nejsou cizí knížky, anebo když se pochlubí, jak znají naše předválečné letce a letadla, příp. osudy letců a jejich strojů, nejen v RAF za války, ale pochopitelně na všech tehdejších frontách.

Věnujete se při letecké průpravě i historii letectví?

Jistě je to v mých předchozích odpovědích patrné. Jsem toho názoru a vědomí, že bez určitého stupně znalostí historie se neobejde žádný pořádný člověk. Od historie vlastní rodiny, vlastního života až po historii vlastního národa, společnosti, města, kde, žiji, atd. Pochopitelně je mi jasné, že v dětském věku a ve věku dospívání a vlastně i dospělosti není k životu často zapotřebí dopodrobna vědět konkrétní epochu vývoje naší společnosti včetně jednotlivých údajů a letopočtů, avšak mít alespoň základní přehled a povědomí by měl mít každý. Co mi hodně vadí na osnovách ve školách je to, že se sice probírá poměrně dlouho a podrobně pravěk, starověk atd., mne to také jako malého dost zajímalo a bavilo, ale v deváté třídě pak už není čas na dějiny 2. poloviny 20 století a vlastně ani na pořádně na dějiny Československa a České a Slovenské republiky. Setkáváme se pak nejen s mladými a čerstvě dospělými, kteří neví co, jak a proč se stalo v letech 1938, 1948, 1968, 1989 a 1993, ale především neznají příčiny, souvislosti těchto pro naši zem a národ významných událostí a jejich následky. Promiňte, poslední, co bych chtěl, obzvláště jako vedoucí JPK, je kárat kohokoliv z neznalosti nebo nezájmu, ale alespoň základy o letopočtech a událostech v těch, která jsem uvedl by měl vědět každý Čech, byť třeba vzděláním a profesí dělník. Bojuji osobně tedy alespoň osvětou při přednáškách o historii letectví tak, že navazuji právě na konkrétní období a krátce shrnu i charakteristiku dané doby.

Jak děti vnímají naše válečné letce z RAF?

Víceméně kladně, pozitivně a se zájmem. Proč nyní používám slovní obrat víceméně? Postavte dnešní dítě před fotografie, portrét a knihy některého z těchto gentlemanů a statečných vlastenců. Vyprávějte mu pro něj poutavou formou třeba část příběhu onoho muže. Zjistíte po pár minutách, že Vám už i ten nejnadšenější malý kluk za pár minut přeci jenom pokukuje po tom, kdy si konečně sedne do kabiny stíhacího letadla nebo kdy už konečně zkusí odstartovat a letět na simulátoru. Naše generace možná

více četla příběhy, které oni sami zažili a přežili nebo publikace o nich, a někteří šťastnější z nás se s nimi mohli osobně setkat. Obecně je u dnešních dětí větší problém udržet soustředění a zájem a já se tomu osobně ani příliš nedivím, protože děti jsou stále rozptylovány často absurdními nesmysly ve všech dnešních médiích. Fakt, že se jejich doba a příběhy odehrály před několika desetiletími je pro děti nepředstavitelně dávno a nabízí se jediné. Pokud je to zajímavá, snažit se jim tyto zástupce elity našeho národa přiblížit hravou formou, v podstatě vyprávěním pohádek, které však mají reálný a pravdivý základ a skutečně se staly. Jakmile se však začneme bavit o mládeži ve věku 12 let a více, překvapilo mne v minulém roce, kolik dospívajících kluků nejenom že znalo nejznámější z našich letců RAF a typy strojů s nimiž tehdy létali, ale našli se mezi nimi i takoví, se kterými jsem si zajímavě popovídal i např. o generálovi Karlu Janouškovi, Aloisi Vašátkovi, Aloisi Šiškově, avšak také o střelci a pilotovi Františku Truhlářovi nebo Josefu Bryksovi. Našli se v mladé generaci takoví, pro které nebyli tito gentlemani a hrdinové pouhými jmény lidí a takoví mladíci, kteří i přes svůj věk, znali alespoň přibližně jejich pohnuté osudy v 50. letech, a jimž to co museli, nejenom „západáci“ a jejich rodiny podstupovat od vlastního národa, není lhostejné a ve svém dospívajícím věku to jsou schopni vědomě odsoudit, ale zároveň jsou schopni pochopit i situaci a život pilotů sloužících obraně vlasti v tehdejší socializmu. Pokud se dál budou mezi mladými a dospívajícími lidmi nacházet Ti s vlastním názorem a Ti, kteří se snaží být objektivní bez cizího vlivu, a bude jich většina a nesníží se sami k nedůstojnému a neslušnému chování a jednání vůči druhým, jsem upřímně zvědav a troufnu si říct, že se ve skrytu duše těším, kam se posune naše společnost.

Jaké máte plány na letošní rok?

Doufám, že se nebudu příliš opakovat, když zde znovu čtenářům sdělím, že se chystáme kromě upevňování a zvyšování spolupráce se školami a kroužky zájemců o létání v našem regionu, především k práci, tedy k výuce zábavnou formou současných členů s jejich rodiči a k získávání a motivaci nových členů a členů jejich rodin. Je pravda, že ještě stále ladíme poslední drobné úpravy stanov, webových stránek a systém evidence členů, avšak organizace a fungování JPK již získalo finální podobu a směr a doufám, že si jej udrží co nejdéle. Před koncem tohoto školního roku mne čeká prezentace JPK a jeho činnosti na minimálně třech blízkých školách, spolupráce a prezentace mezi ostatními muzei, no a v průběhu prázdnin určitě nevynechá Letecké muzeum Korea – Merkur možnost přivítat a potěšit jak velké dětské tábory, tak i mnohé jednotlivé návštěvníky a bude jim nápomocno i při plnění podmínek pro získání odznaků. Víím, že během prázdnin a v dalším školním roce nevynecháme pár dětských akcí a také návštěvu a dohody o spolupráci s vedením jednotlivých sportovních letišť a leteckých škol v okolí, aeroklubů a příp. klubů Letecké amatérské asociace, kde, jak pevně doufáme se v blízké budoucnosti začne objevovat co největší množství leteckých žáků, kteří již budou mít určité povědomí a znalosti získané u nás a díky JPK.

Děkuji Martině Horové za možnost si takto mile a příjemně popovídat o Junior Pilot Klubu a Leteckém muzeu Korea – Merkur a také všem čtenářům za jejich zájem a čas, který věnovali četbě. Pokud je Vám JPK a jeho činnost sympatická a oslovila Vás, budeme se velice rádi těšit na Vás a Vaše děti.